

Terveisiä jätehierarkian pohjalta!

Tai oikeastaan vieläkin alemppaa. Kaatopaikallekaan kelpaamattomien epäorgaanisten jätteiden parissa kun riittää tekemistä.

Kaatopaikkoihin ja pilaantuneisiin maihin liittyvää lainsäädäntöä ollaan taas rukkaamassa. Jätelaki ei tuo merkittäviä muutoksia, mutta eduskunnan jo hyväksymä jäteverolaki tuo hankaluuksia. Päänvaivaa syntyy, kun siirrytään käyttämään jäteluettelon koodeja arvioitaessa, onko jokin jätetype kaatopaikalla verollinen vai ei. Sijoitettavia jätetype ei läheskään aina osata lähetettäessä kirjata oikein.

Joskus tosin koodejakaan ei ole riittävästi. Äsken tutustuin jätteeseen, jossa sekä metallipitoisuudet että liukoisuudet ylittivät kaikki mahdolliset raja-arvot. Kyseistä, metallien pintakäsittelyssä syntyvää vaarallista jätettä ei kuitenkaan voi kirjata ongelmajätteeksi, koska jäteluettelossa ei ole sopivaa jätetyyppiä!

Asianmukaisten asiakirjojen tekeminen jää jätehuoltoyrityksen vastuulle. Nykyään purkutyömaiden jätteitä ja pilaantuneita maita ohjataan eteenpäin hyvinkin puutteellisin perustiedoin. Pilaantuneiden maiden sijoitus aiheuttaa muutenkin päänvaivaa. Vanhan jäteverolain mukaan verotonta oli saastunut maa-aines, joka toimitettiin muista jätteistä eroteltuna kaatopaikalle. Mikäli metalleilla pilaantuneen maan seassa oli vaikkapa lasinsiruja, niin kyseessä ei ollutkaan pilaantunut maa, vaan kahdesta jätetypeesta koostuva sekalainen, verollinen jäte. Uudessa laissa kyseistä sanamuotoa ei ole, joten kaikki oikeusasteet käytäneen taas läpi kunnes on selvitetty, onko maaperän kunnostuskohteesta peräisin oleva materiaali pilaantunutta maata vai jotain muuta.

Nykyään jätteestä pyritään lajittelemaan hyödyntämiskelpoinen osa pois, ja rejektit sijoitetaan kaatopaikalle. Jatkossa jätteen käsittelyssä syntyvät rejektit ovat verollisia. Pahimmillaan tämä johtaa siihen, että lajitteluvaihe jää pois, ainakin käsittelemättöminä verottomien jätetypeiden osalta. Tällöin tarve valmiille asiakirjoilla kasvaa.

Biohajoavan jätteen sijoituskiellosta on vuodenvaihteessa tulossa luonnos kommentoitavaksi. Sopeutumisvaiheen jälkeen sekalaista yhdyskuntajätettä ei enää lainkaan sijoitettaisi kaatopaikalle. Jatkossa jäte ohjautuisi joko suoraan polttoon tai erilaisten prosessien kautta liikenteen tai työkoneiden polttoaineiksi taikka sähkön ja lämmön tuotantoon. Polton ja biokaasutuksen tuotantokapasiteettiin investoidaan lähivuosina merkittävästi. Näiden prosessien jäännökset menevät materiaalina hyödynnettäviksi Riihimäen voimalassa syntyvän arinakuonan tavoin.

Biohajoavan jätteen sijoituskiellosta päättävien kannattaisi olla tarkkana pilaantuneiden maiden ja sedimenttien suhteen. Jo nyt ainoa tapa varmistaa runsaasti orgaanista ainetta sisältävän pilaantuneen maan tai ruoppausmassan loppusijoitus on jalostaa se tavanomaiseksi jätetypeksi, niin että sen voi sijoittaa tavanomaisen jätteen kaatopaikalle. Muuten on riski, että esimerkiksi raskasmetalleilla pilaantunutta läpimärkää sedimenttiä ryhdytään kuljettamaan maan halki hävitettäväksi.

Lakien pitää olla tasapuolisia, joten lain säätäjältä ei voi vaatia kaikkien mahdollisten tulkintamahdollisuuksien huomioimista. Toivokaamme, että lakien tulkitsijat eivät joudu tekemään niiden hengen vastaisia päätöksiä tulkinnoissaan.

Jan Österbacka
T&K-päällikkö
Ekokem-Palvelu Oy